

MRF 2022.34

Østre Landsrets dom af 21. april 2022, 3. afd., sag BS-47106/2020-OLR
(Bo Østergaard, Bodil Dalgaard Hammer og Lene Christina Conrad (kst.))

F, A A/S og B A/S (adv. Jacob Caroc Claus Schall Holberg for alle) mod Miljø- og Fødevarerklagenævnet (adv. Louise Solvang Rasmussen)

Afslag på lovliggørende dispensation fra fredningskendelse til 165 m² teltilbygning i direkte tilknytning til Kokkedal Slot, da afslaget ikke led af retlige mangler, og da der ikke var anført omstændigheder, som kunne medføre tilsidesættelse af Miljø- og Fødevarerklagenævnets skønsmæssige afgørelse.

Efter forslag fra Hørsholm Kommune blev Kokkedal Slot og et 148 hektar areal i 1977 omfattet af fredningskendelse efter den dagældende naturfredningslov. Ifølge fredningskendelsens formålsbestemmelse må bygninger inden for fredningsområdet anvendes til landbrugsmæssige formål, kulturelle formål, klub- og mødevirksomhed og med tilknytning hertil mindre restaurations- og hotelvirksomhed. Af fredningskendelsen fremgår videre, at de fredede arealer ikke må bebygges yderligere uden fredningsnævnets godkendelse, og at eksisterende bygninger i det omhandlede område i videst muligt omfang skal bevares i deres ydre. Efter mange års forfald af Kokkedal Slot meddelte fredningsnævnet i 2006 dispensation til en omfattende ombygning og renovering af Kokkedal Slot til brug for hotel-, restaurant- og konferencevirksomhed. I 2017 meddelte fredningsnævnet endvidere lovliggørende dispensation til bibeholdelse af en teltilbygning på 165 m², der var opført på terrassen foran Kokkedal Slot i direkte tilknytning til slottet. Teltilbygningen tjente som overdækning for en hævet terrasse og blev anvendt i forbindelse med slottets hotel- og konferencevirksomhed. Den lovliggørende dispensation blev påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening, der bl.a. gjorde gældende, at teltilbygningen var i modstrid med formålet og påvirkede slottets udseende negativt. Efter besigtigelse fandt Miljø- og Fødevarerklagenævnet i afgørelse af 10. juli 2018, at teltilbygningen ikke i sig selv var i strid med fredningens formål, da formålsbestemmelsen ikke indeholdt et eksplicit forbud mod bebyggelse, og da det af øvrige frednings-

bestemmelser fremgik, at der med fredningsnævnets godkendelse kunne foretages bl.a. ombygninger og mindre tilbygninger til eksisterende huse. Flertallet i Miljø- og Fødevarerklagenævnet fandt imidlertid ikke, at der var grundlag for at dispensere, da teltilbygningen fremstod som et fremmedlegeme, der ændrede slottets udseende på en måde, som var i modstrid med hensigten med fredningen eller med fredningsbestemmelserne samt præcedenshensyn. Slottets ejer anlagde herefter sag mod Miljø- og Fødevarerklagenævnet med påstand om afgørelsens ugyldighed og gjorde gældende, at der var inddraget usaglige hensyn. Til brug for retssagen blev der indhentet en skønserklæring, der bl.a. anførte, at en ”teltilbygning er afgjort det rette og naturlige valg til en overdækket terrasse på dette sted. Både konstruktionen og designet virker også enkelt og naturligt, selvom man også kunne have valgt en mere moderne udformning”. Byretten fandt det ikke godtgjort, at nævnets flertal havde inddraget andre end saglige og lovlige hensyn i dets afgørelse, da det fremgik af fredningen, at de eksisterende bygninger beliggende i området i videst muligt omfang skulle bevares i deres ydre, og da skønserklæringen syntes at have forudsat, at der skulle være en overdækket terrasse. Da der ikke i øvrigt var grundlag for at tilsidesætte nævnets skønsmæssige vurdering af, om der skulle meddeles lovliggørende dispensation til teltilbygningen, der var truffet på grundlag af besigtigelse, blev nævnet frifundet. E ankede til landsretten, der ikke fandt grundlag for at tilsidesætte nævnets skøn og herefter stadfæstede dommen.

KØBENHAVNS BYRET DOM

afsagt den 4. november 2020

Sag BS-624/2019-KBH

Kokkedal Slot ApS
(advokat Jacob Caroc Claus Schall Holberg)

og

A A/S
(advokat Jacob Caroc Claus Schall Holberg)

og

B A/S
(advokat Jacob Caroc Claus Schall Holberg)

mod

Miljø- og Fødevareklagenævnet
(advokat Louise Solvang Rasmussen)

Denne afgørelse er truffet af dommer Charlotte Bliss Elmquist.

Sagens baggrund og parternes påstande

Under denne sag, der er anlagt den 7. januar 2019, har sagsøgerne, Kokkedal Slot ApS, A A/S og B A/S, nedlagt påstand om, at Miljø- og Fødevareklagenævnet tilpligtes at anerkende, at den af Miljø- og Fødevareklagenævnets afsagte afgørelse af 10. juli 2018 i sag NMK-522-00387 er ugyldig.

Sagsøgte, Miljø- og Fødevareklagenævnet, har påstået frifindelse.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

Af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 10. juli 2018 fremgår:

" ...

AFGØRELSE

i sag om lovliggørende dispensation til en teltilbygning til Kokkedal Slot inden for fredning af Kokkedal-Sophienberg jorderne i Hørsholm Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 (fredningsdispensation).¹

Miljø og Fødevareklagenævnet ændrer Fredningsnævnet for Nordsjællands afgørelse af 30. april 2017 om lovliggørende dispensation til at beholde en teltilbygning, der er opført i tilknytning til Kokkedal Slot på matr.nr. X du Vallerød By, Hørsholm, beliggende Adr. 1 2970 Hørsholm, til et afslag.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. 2 Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1, har behandlet sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 9, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 28. maj 2017 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening Hørsholm.

Klager har navnlig anført, at den opførte teltilbygning er i strid med fredningens formål, og at den påvirker Kokkedal Slots udseende og anvendelse i negativ retning.

Sagens oplysninger

Sagen omhandler lovliggørelse af en 165 m² stor teltilbygning, der er

opført på terrassen foran Kokkedal Slot i direkte tilknytning til slottet.

Arealet er omfattet af Fredningsnævnet for Frederiksborg sydlige områdes kendelse af 21. december 1977 om fredning af del af ejendommen matr.nr. X¹ m.fl. Vallerød by, Rungsted sogn, Kokkedal-Sophienberg jorderne.

Fredningen omfatter et ca. 148 ha stort areal sydøst for Kokkedal mellem Øresund og Kystbanen, og ejes i det hele af Hørsholm Kommune. Kokkedal Slot ligger centralt i det fredede område, der for en stor dels vedkommende udgøres af Kokkedal Golfklubs bane. Arealet umiddelbart syd for slottet er udlagt som en større plæne, hvortil der er offentlig adgang.

Teltilbygningen

Teltilbygningen, der er opført på sydsiden af slottet, svarer i udstrækning til den hævede terrasse, hvorpå den er opført. Tilbygningen dækker over de ni midterste fag af stueetagens sydfacade, og er ifølge det oplyste opført som en let stålkonstruktion. Tilbygningen har ifølge ansøgningsmaterialet en højde på mellem ca. 4,5 m (tættest på slottets facade) og ca. 2,8m (ved terrassens kant).

Teltilbygningen anvendes i forbindelse med driften af slottet som hotel og konferencevirksomhed. I tilbygningen kan dækkes op til 68 kuverter. Slottets øvrige kapacitet omfatter i alt 250 kuverter, bestående af 70 kuverter i slotskælderen, 80 kuverter i stueetagen samt 100 kuverter på førstesalen til selskaber. Ifølge ansøgningen forventes teltilbygningen anvendt i minimum 8 måneder af året.

Sagens forhistorie

Fredningen af Kokkedal-Sophienberg jorderne blev i 1977 rejst af Hørsholm Kommune efter en lang forudgående proces, der startede med kommunens køb af Kokkedal Slot med tilhørende jø der i 1963, hvor det var forudsat, at 2/3 dele af arealerne skulle fredes.

Formålet med fredningen fremgår af fredningskendelsens pkt. A:

”Formålet med nærværende fredning er at bevare landskabet omkring Kokkedal, således, at området til stadighed kan bevares og tillige udbygges med hensyn til naturvidenskabelige værdier, herunder varetagelse af undervisningsmæssige interesser, og med hensyn til de med en landskabsbevarelse forenelig rekreativ anvendelse af de fredede arealer.

Bygninger tillades anvendt til landbrugsmæssige formål, kulturelle formål, klub- og mødevirksomhed og med tilknytning hertil mindre restaurations- og hotelvirksomhed.”

Om baggrunden for fredningen fremgår det blandt andet af fredningskendelsen, at fredningsforslaget blev udarbejdet på baggrund af en byplanvedtægt fra 1976. Det fremgår desuden af kendelsen og af senere afgørelser i henhold hertil, at det endelige fredningsforslag havde karakter af et forlig, der blev indgået efter forhandlinger mellem kommunen, golfklubben og Danmarks Naturfredningsforening.

Hørsholm Kommune foreslog i 1986 en ændring af fredningen for et ca. 10 ha stort areal omkring Kokkedal Slot og Kokkedal Allé. Ændringsforslaget skulle blandt andet muliggøre indretning af restaurations-, hotel- og kursuscenter i slottets eksisterende bygninger, opførelse af en ny bygning til samme formål samt anlæg af parkeringspladser.

Forslaget blev i 1987 vedtaget af fredningsnævnet, men blev efterfølgende ophævet af Overfredningsnævnet, idet Overfredningsnævnet ikke fandt, at kommunen havde godtgjort nogen nødvendighed for, at fredningen fra 1977 burde ændres i strid med det oprindelige fredningsformål.³

Overfredningsnævnet udtalte i afgørelsen blandt andet følgende om anvendelsen af bygninger i det fredede område:

”Formålsbestemmelsen i fredningskendelsen af 21. december 1977 indeholder en begrænsning af den tilladte anvendelse af bygninger i fredningsområdet. Den omstændighed, at begrænsningen er indeholdt i formålsangivelsen, må anses som udtryk for, at forholdet er tillagt væsentlig betydning under de drøftelser mellem Kommunalbestyrelsen, Fredningsplanudvalget og Danmarks Naturfredningsforening, som førte til en enig indstilling til Fredningsnævnet om at gennemføre fredningen med det indhold, som fremgår af kendelsen.”

Efter mange års forfald af Kokkedal Slot ansøgte Hørsholm Kommune i november 2005 på vegne af den daværende ejer af slottet om dispensation fra fredningen til at gennemføre en større reovering og udbygning af bygningerne på slotsområdet.

Fredningsnævnet meddelte den 20. marts 2006 dispensation til at ombygge og indrette Kokkedal Slot og flere af de øvrige bygninger til hotel-, restaurant- og konferencevirksomhed. Projektet omfattede blandt andet, at slottet blev udvidet med 6 kviste på sydfacaden, samt at ter-

rassen blev udvidet fra 25 m² til 160 m². Herudover blev både slottet og herskabsstalden indrettet til hotel- og konferencevirksomhed. Forpagterboligen blev genopbygget og udvidet med henblik på anvendelse som hotelværelser og – lejligheder, og der blev opført en ny bygning på slotsområdet ved siden af forpagterboligen, som også skulle anvendes til hotelværelser og – lejligheder. Dispensationen omfattede herudover også etablering af et antal parkeringspladser på arealerne omkring slottet. Af afgørelsen fremgår blandt andet, at fredningsnævnet anså det godkendte projekt for at være foreneligt med fredningens formål. Herudover er afgørelsen ikke nærmere begrundet.⁴

Den 27. december 2006 meddelte fredningsnævnet supplerende dispensation til blandt andet at ændre udformningen af den nye bygning og til at etablere en rampe, der skulle gøre adgangen til bygningerne i området mere tilgængelige for handicappede. Fredningsnævnet henviste i afgørelsen til, at Frederiksborg Amt i forbindelse med sagen blandt andet havde bemærket, at det ansøgte, skulle ses på baggrund af, at det tidligere godkendte projekt blev tilgodeset med en vidtrækkende dispensation. Fredningsnævnet fandt, med udgangspunkt i dispensationen af 20. marts 2006, at det ansøgte var foreneligt med fredningens formål og af underordnet betydning i forhold hertil.⁵

Den 26. oktober 2014 meddelte fredningsnævnet en principgodkendelse til opførelse af et væksthuse på max. 90 m², der skulle anvendes i forbindelse med den eksisterende restaurations- og hotelvirksomhed. Fredningsnævnet bemærkede i afgørelsen blandt andet, at det skitserede projekt var søgt indpasset i stedets historiske ramme, og ikke ville fremstå som et klart fremmedelement i forhold til omgivelserne, samt at brugen af væksthuse ville fremstå som en naturlig del af slottets restaurations- og hotelvirksomhed og samtidig være offentligt tilgængeligt. Fredningsnævnet har ikke meddelt dispensation til et endeligt projekt, og en opførelse af væksthuse er således ikke på nuværende tidspunkt realiseret.⁶

Natur- og planforhold

Der er ikke udpeget Natura 2000-områder inden for fredningen. Nærmeste Natura 2000-område ligger knap 9 km væk.

Kokkedal Slot og arealerne omkring slottet er i Hørsholm Kommunes kommuneplan 2017 omfattet af rammeområde 1.E12, der udlægger området til erhvervs- og offentlige formål.

Arealet er desuden omfattet af delområde F1 i kommunens partielle byplanvedtægt nr. 22 for Kokkedal-området, der trådte i kraft i januar

1976. Af vedtægten fremgår følgende om Område F (Rekreative områder):

”3.2.1. Område F, der består af delområderne F1 og F2 må kun anvendes i overensstemmelse med en fredningsdeklaration, der agtes tinglyst på området og udformet efter de i stk. 3.2.2. og stk. 3.2.3. angivne hovedretningslinjer.

3.2.2. Den eksisterende bebyggelse inden for delområde F1 må kun udvides i overensstemmelse med fredningsdeklarationens bestemmelser.

3.2.3. Delområde F2 skal friholdes for bebyggelse, der ikke har direkte tilknytning til friarealernes anvendelse.”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet foretog i forbindelse med behandling af sagen besigtigelse af fredningsområdet, og havde forud for besigtigelsen modtaget bemærkninger til sagen fra Hørsholm Kommune, Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA, nu del af Miljøstyrelsen) og klager.

Af Hørsholm Kommunes bemærkninger fremgår det, at sagen den 26. september 2016 blev behandlet af kommunalbestyrelsen, der besluttede at anbefale en dispensation til at beholde teltilbygningen, idet det ikke ville kunne udelukkes, at der kunne meddeles dispensation. Kommunen vurderede i den forbindelse blandt andet, at hovedkompositionen af slottets facade stadig vil være tydelig og let aflæselig, selvom teltilbygningen er permanent opstillet og dækker over de ni midterste fag af stueetagens facade. Kommunen bemærkede desuden, at teltilbygningen er et reversibelt indgreb og let vil kunne fjernes uden at efterlade spor på bygningen.

Det fremgår endvidere af kommunens bemærkninger, at kommunalbestyrelsen samtidig besluttede, at der skulle indledes forhandling med Kokkedal Slot om en bedre udnyttelse af den eksisterende parkeringskapacitet.⁷

SVANA henviste navnlig til det i Overfredningsnævnets afgørelse af 19. november 1987 anførte om formålsbestemmelsens indhold om begrænsningen af anvendelsen af bygningerne i fredningsområdet.

SVANA vurderede derudover, at det ansøgte, ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Klager anbefalede fredningsnævnet at meddele afslag på det ansøgte, idet der ikke bør ske yderligere udvidelse af bygningsarealet eller forøgelse af restaurantens kapacitet.

Efter klagers opfattelse tog fredningsnævnet i forbindelse med behandlingen af sagerne fra 2006 om blandt andet ombygningen af slottet omhyggeligt og endelig stilling til antallet af bygninger og tilbygninger i slotsområdet samt til bygningernes udseende, placering og omfang.

Klager anførte desuden, at restaurantens kapacitet med den ansøgte forøgelse af kuvertantallet vil udvides til i alt 318 kuverter, hvilket er betydeligt mere end den nuværende kapacitet på 250 som fredningsnævnet godkendte i 2006. Efter klagers opfattelse kan en sådan udvidelse ikke rummes inden for fredningens formålsbestemmelse om blandt andet bygninger til "mindre restaurationsvirksomhed".

Endvidere bemærkede klager, at en udvidelse af kapaciteten vil påvirke behovet for yderligere parkeringspladser i området betydeligt, hvilket ikke var belyst.

Den påklagede afgørelse

Fredningsnævnet traf den 30. april 2017 afgørelse om at meddele dispensation i henhold til naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at beholde teltilbygningen.

Afgørelsen blev truffet efter afstemning, hvor to af nævnets medlemmer stemte for at meddele dispensation, mens et medlem (formanden) stemte for at meddele afslag.

Af fredningsnævnets for afgørelsen begrundelse fremgår følgende:

"2 medlemmer bemærker, at det ansøgte ud fra en driftsmæssig vurdering, må antages at være velbegrundet. Disse medlemmer finder endvidere ud fra en samlet vurdering af det ansøgte og af tilsvarende grunde, som tidligere meddelte tilladelser er givet efter, at den etablerede teltilbygning ikke påvirker omgivelserne eller det samlede bygningsudtryk på en sådan vis i relation til de fredningsmæssige hensyn, som fredningen tilsigter at beskytte, at det ansøgte, ikke kan tillades ved dispensation. Præcedenshensyn eller andre forhold findes heller ikke at være til hinder for det ansøgte. Disse medlemmer bemærker endelig, at det kan lægges til grund, at det ansøgte, ikke er hindret af de hensyn, som fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2-4, og stemmer herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, for at meddele dispensation til det ansøgte.

1 medlem bemærker, at det i fredningens formålsbestemmelse blandt andet er angivet, at bygninger i fredningsområdet tillades anvendt til landbrugsmæssige formål, kulturelle formål, klub- og mødevirksomhed og med tilknytning hertil mindre restaurations- og hotelvirksomhed. Som angivet i udtalelsen af 23. november 2016 fra Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning, hvor der også er citeret fra forhandlingerne i forbindelse med fredningsafgørelsen, må det antages, at de angivne bygningsmæssige begrænsninger er tillagt væsentlig betydning i forbindelse med fredningen og dennes formål. Fredningsnævnet har efter fredningen i en række tilfælde meddelt dispensationer, som blandt andet har bevirket, at den eksisterende restaurations- og hotelvirksomhed har kunnet udvides. Fredningsnævnet har derudover på særligt angivet grundlag meddelt principgodkendelse til etablering af et større væksthuse til brug for denne virksomhed. Den ansøgte teltbygning er af ikke ubetydelig størrelse og adskiller sig markant fra den eksisterende slottbygning både i udformning og materialevalg. Teltbygningen fremstår samlet set således forskellig fra slottet og den øvrige bygningsmasse omkring slottet, og teltbygningen indebærer en ikke lille udvidelse af den virksomhed, der drives fra slottet og de dertil knyttede bygninger. Realisering af det tidligere principgodkendte væksthuse vil endvidere medføre en udvidelse af den eksisterende virksomhed. Det må antages, at dispensation til en væsentlig større virksomhed end den tidligere tilladte vil have afledede følgevirkninger i relation til færdslen i området og den almindelige publikumsbenyttelse af det fredede område. På denne baggrund finder dette medlem, at denne del af det ansøgte ikke kan tillades ved dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorfor dette medlem stemmer for at meddele afslag.”

Fredningsnævnet traf samtidig afgørelse om at meddele afslag på lovliggørende dispensation til at beholde to fritstående teltpavilloner, der var opstillet neden for slottets terrasse. Denne del af afgørelsen er ikke påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klagens indhold

Klager har indledningsvist anført, at det ansøgte er i strid med fredningens formål, idet opførelsen af teltilbygningen reelt forøger slottets bygningsmasse med én etage ud mod parken. Klager henviser i den forbindelse til Overfredningsnævnets udtalelse om fredningens formål i afgørelsen om ophævelse af fredningsnævnets afgørelse om at ændre fredningen for et areal omkring slottet af 19. november 1987.

Klager har påpeget en række forhold om det ansøgte påvirkning af slottet i dets nuværende udformning, herunder:

- Teltilbygningen forøger i ikke-ubetydeligt omfang restaurantens kapacitet.
- Teltilbygningen ændrer slottets udseende i forhold til de i 2006 tilladte ændringer. Blandt andet ændres slottets facade mod syd, idet teltilbygningen fremstår som en ny fremskudt etage.
- Teltilbygningen adskiller sig markant fra slotsbygningen i udformning og materialevalg.
- Teltilbygningen er af permanent karakter og vil vedvarende ødelægge det arkitektoniske indtryk af den genskabte slotsbygning.

Klager har desuden anført, at den meddelte dispensation udhuler fredningen, idet den vil skabe uønsket præcedens.

Klager har endvidere bemærket, at driftsmæssige forhold ikke er en tilstrækkelig begrundelse for at meddele dispensation, og at driftsmæssige hensyn bør vægtes lavere end hensynet til fredningens formål.

Herudover indeholder klagen en gentagelse af nogle af de synspunkter, der blev fremført af klager under fredningsnævnets behandling af sagen.

Hørsholm Kommunes bemærkninger til klagen

Hørsholm Kommune har den 11. august 2017 oplyst, at der på nuværende tidspunkt er 193 parkeringspladser i området til deling mellem Kokkedal Golfklub, Rideklub Kokkedal Slot og øvrige brugere. Det er desuden oplyst, at kommunen en lørdag i august 2017, hvor vejret var godt og der blev fejret bryllup på slottet, observerede følgende om parkeringskapaciteten:

- Ved parkering langs muren, i skovbrynet og nord for avlsgården var der få ledige pladser.
- Ved herskabsstalden var der optaget.
- Ved golfklubben var der mange ledige pladser.

Ansøgers bemærkninger til klagen

Ansøger har den 29. august 2017 bemærket, at størrelsen af teltilbygningen arealmæssigt ikke overskrider den i 2006 tilladte udvidelse af terrassen.

Ansøger har derudover oplyst, at kælderrestauranten, der har en kapacitet på 70 kuverter, vil være lukket i perioden mandag til torsdag i de måneder, hvor teltilbygningen kan anvendes, hvilket typisk vil være fra 1. maj til 1. oktober. Det er derfor ifølge ansøger ikke korrekt, at re-

staurantens kapacitet forøges i større omfang, som anført af klager. Ansøger finder som følge heraf heller ikke, at klagers bemærkninger om et øget behov for parkeringspladser i området er relevant.

Det er endvidere anført, at slotsbygningens udseende efter ansøgers opfattelse overholder fredningsnævnets afgørelse fra 2006, idet teltilbygningen ikke væsentligt ændrer bygningens udseende. Efter ansøgers opfattelse er teltilbygningen på alle måder tilpasset slottets udseende og sydfacadens hovedkomposition, ligesom det fortsat er muligt at se det væsentligste af facaden.

Ansøger har herudover bemærket, at der på den godkendte terrasse var opstillet store parasoller, der i et vist omfang kan sammenlignes med telbygningens overdækning, og at alternativet til teltilbygningen således ikke er terrasse uden overdækning.

Ansøger har efterfølgende den 27. november 2017 fremsendt supplerende materiale til klagesagen i form af en redegørelse for historien bag Kokkedal Slot samt en arkitektonisk vurdering af det ansøgte, udarbejdet af arkitekt ^C. Ifølge denne opfattes teltilbygningen i kraft af sin udformning blandt andet som en styrkelse af slotsbygningens arkitektur samt vidner om, at det er en moderne tilbygning.

Øvrige oplysninger under sagens behandling

Miljø- og Fødevarerklagenævnet foretog den 16. maj 2018 en besigtigelse af området.

Klager fremlagde under besigtigelsen en ny udtalelse i sagen, udarbejdet af arkitekt ^D. Af udtalelsen fremgår blandt andet, at denne finder, at teltilbygningen fremstår som et langt fremmedelement, der er ude af fodslag med slottets arkitektur som helhed.

Ansøger anmodede under besigtigelsen om lejlighed til at komme med bemærkninger til denne udtalelse, og fremsendte den 24. maj 2018 en supplerende udtalelse fra arkitekt ^C. Af den supplerende udtalelse fremgår navnlig, at ^D vurdering efter ^C opfattelse er en overdramatisering af betydningen af tilbygningen. Herudover indeholder udtalelsen i det væsentligste en gentagelse af ^C tidligere fremsatte synspunkter.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

I sagens behandling har Miljø- og Fødevarerklagenævnets medlemmer deltaget: Birgitte Egelund Olsen (formand), landsdommerne Norman Cleaver og Henrik Twilhøj samt de læge medlemmer Pelle Andersen-

Harild, Knud Erik Hansen, Knud Mathiesen og Jens Vibjerg.

Indledende bemærkninger

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

- Om opførelsen af teltilbygningen er i strid med fredningens formål, og
- om der kan meddeles lovliggørende dispensation fra fredningsbestemmelserne til at beholde teltilbygningen, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Retsgrundlaget

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte, ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og hel eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen og fredningens formål

Kokkedal Slot og området omkring slottet ligger inden for fredningens delområde F1.

Af fredningskendelsen af 21. december 1977 fremgår følgende af fredningsbestemmelsernes pkt. A om formålet med fredningen:

”Formålet med nærværende fredning er at bevare landskabet omkring Kokkedal således, at området til stadighed kan bevares og tillige udbygges med hensyn til naturvidenskabelige værdier, herunder varetæelse af undervisningsmæssige interesser, og med hensyn til de med en landskabsbevarelse forenelig rekreativ anvendelse af de fredede arealer.

Bygninger tillades anvendt til landbrugsmæssige formål, kulturelle formål, klub- og mødevirksomhed og med tilknytning hertil mindre restaurations- og hotelvirksomhed.”

I fredningskendelsens pkt. B om bebyggelse mv. fastsættes blandt andet følgende:

”1. De fredede arealer må ikke yderligere bebygges uden fredningsnævnets godkendelse. De eksisterende bygninger beliggende i område F1 skal i videst muligt omfang bevares i deres ydre. Genopførelse samt ombygninger og mindre tilbygninger til de eksisterende huse kan foretages med fredningsnævnets godkendelse. Det for landbrugs-

driften nødvendige byggeri af stalde, ladebygninger mv. skal kunne foretages indenfor område F1 og i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse uden godkendelse.

2. Der må ikke opstilles skure og andre letflyttelige indretninger af bygningsmæssig karakter, ej heller campingvogne, telte eller til beboelse tjenlige indretninger. Dog skal det være tilladt at opstille midlertidige arbejdsskure, når disse er nødvendige for den egentlige skov- eller landbrugsdrift.”

Overfredningsnævnet bemærkede i forbindelse med forslaget fra 1987 om at ændre fredningen for et areal omkring slottet, blandt andet, at den omstændighed, at formålsbestemmelsen indeholder en begrænsning af den tilladte anvendelse af bygninger i det fredede område, må ses som udtryk for, at dette forhold blev tillagt væsentlig betydning under de drøftelser mellem kommunen, Fredningsplanudvalget og Danmarks Naturfredningsforening, som på fredningstidspunktet førte til en enig indstilling til Fredningsnævnet om at gennemføre fredningen med det indhold, som fremgår af kendelsen.

Fredningsnævnet ses ikke i den aktuelle sag at have forholdt sig særskilt til spørgsmålet om, hvorvidt det ansøgte er i strid med fredningens formål.

Et enigt Miljø- og Fødevareklagenævn finder, at opførelsen af den ansøgte teltilbygning i direkte tilknytning til slottet, ikke i sig selv er i strid med fredningens formål.

Nævnet har ved vurderingen heraf lagt vægt på, at fredningens formålsbestemmelse ikke indeholder et eksplicit forbud mod bebyggelse, samt at det af fredningsbestemmelserne fremgår, at der med fredningsnævnets godkendelse kan foretages blandt andet ombygninger og mindre tilbygninger til eksisterende huse.

Spørgsmålet er herefter om der i henhold til § 50, stk. 1, kan meddeles lovliggørende dispensation fra bestemmelserne i fredningskendelsen til at beholde teltilbygningen.

Dispensation – naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1

Fredningsnævnet har tidligere dispenseret fra fredningen til at foretage til- og ombygninger af slottet samt de øvrige bygninger på slotsområdet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal hertil bemærke, at ingen af fredningsnævnets forudgående afgørelser om dispensation til ombygning mv. på slotsområdet har været behandlet af klagenævnet.

Det er efter oplysningerne om baggrunden for fredningen Miljø- og Fødevareklagenævnet opfattelse, at det er en væsentlig del af fredningen at sikre, at slottet og de øvrige bygninger på slotsområdet anvendes i overensstemmelse med fredningen, samt at bygningerne bevares som på fredningstidspunktet, herunder at der ikke opføres bygninger, tilbygninger eller lignende, der medfører væsentlige ændringer af bygningernes fremtræden.

Nævnet bemærker samtidig, at det af fredningskendelsen blandt andet fremgår, at de eksisterende bygninger på slotsområdet i videst muligt omfang skal bevares i deres ydre, samt at der ikke må opstilles skure og andre letflyttelige indretninger af bygningsmæssig karakter.

Et flertal på fem af Miljø- og Fødevareklagenævnets medlemmer finder på baggrund af en samlet vurdering, herunder besigtigelsen af området, at der ikke bør meddeles dispensation fra fredningen til at beholde den opførte teltilbygning.

Flertallet har navnlig lagt vægt på, at tilbygningen efter flertallets opfattelse påvirker oplevelsen af Kokkedal Slot og landskabet omkring slottet på en måde, der ikke er i overensstemmelse med hensigten med fredningen eller med fredningsbestemmelserne.

Efter flertallets vurdering fremstår teltilbygningen som et fremmedelement, der ændrer slottets udseende, og som opleves som kompromitterende i forhold til slottet og de øvrige bygninger på slotsområdet.

Flertallet har desuden tillagt det vægt, at fredningsnævnet i forbindelse med sagen om renovering og udbygning af bygningerne på slotsområdet i 2006 tog stilling til et samlet projekt, med det formål at ombygge og indrette bygningerne til den nuværende anvendelse og drift. Efter flertallets vurdering vil en dispensation til den ansøgte udvidelse af slottet kunne medføre præcedensvirkning i forhold til fremtidige ansøgninger om opførelse af tilbygninger og lignende indretninger på slotsområdet.

Mindretallet (Knud Mathiesen og Jens Vibjerg) stemte for at stadfæste fredningsnævnets afgørelse om lovliggørende dispensation. Mindretallet fandt, at teltilbygningen ikke har en sådan udformning, at der er tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets afgørelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø og Fødevareklagenævnet ændrer Fredningsnævnet for Nordsjællands afgørelse af 30. april 2017 om lovliggørende dispensation til at beholde en teltilbygning, der er opført i tilknytning til Kokkedal Slot på matr.nr. X2 Vallerød By, Hørsholm, beliggende Adr. 1, 2970 Hørsholm, til et afslag.
..."

Til brug for nævnets behandling udarbejdede arkitekt m.a.a. C efter anmodning fra sagsøgerne den 27. november 2017 en udtalelse vedrørende Kokkedal Slot. Udtalelsen blev kommenteret af arkitekt m.a.a. D efter anmodning fra Danmarks Naturfredningsforening i en udtalelse af 15. maj 2018, som C forholdt sig til i en udtalelse af 23. maj 2018.

Derudover er der under sagens forberedelse gennemført syn og skøn ved skønsmand arkitekt m.a.a. Søren Vadstrup.

Skønserklæringen og de forskellige udtalelser medtages som bilag til dommen.

Forklaringer

Der er afgivet vidneforklaring af C og skønsmand Søren Vadstrup.

C har forklaret, at han kan vedstå indholdet af udtalelsen af 27. november 2017 og af 23. maj 2018. Han har gennem flere år arbejdet som rådgiver for A A/S, og udført større og mindre opgaver. Det var holdingselskabet, der rekvirerede udtalelsen af 27. november 2017. Han fik ingen instrukser i forbindelse med udarbejdelsen.

Han er uddannet af arkitekt m.a.a. Han har i mange år arbejdet med fredede og bevaringsværdige bygninger, herunder som arkitektrådgiver i 15-20 år for Gentofte Kommune, hvor han har udført projekter vedrørende kommunens fredede og bevaringsværdige bygninger. Han har desuden arbejdet som skønsmand i ca. 20 år og været fagdommer i Østre Landsret.

Kokkedal Slots byggestil er nederlandsk renæssance, som blandt andet indebærer en større lyst til at dekorere bygningerne. Det kaldes "kransekagearkitektur".

I 2013-2014 blev der lavet en gennemgribende restaureringen af Kokkedal Slot. Der blev i den forbindelse lavet en udvidelse af verandaen fra 25 til 68 m². Udvidelsen var udtryk for, at der er tale om et hus i drift, og udvidelsen blev lavet til brug for driften. Den er ikke i strid med husets karakter.

Veranda-teltet er placeret på verandaen. Det er en temporær foranstaltning, der benyttes, når hotellet og restauranten har behov for at kunne bespise flere gæster med udsigt til parken.

Veranda-teltet står godt til ejendommens karakter. Teltet med gesimsbåndet, søjlerne og det svungne tag passer fint til ejendommen.

Teltet påvirker ikke slottets ydre. Der er overensstemmelse mellem teltets karakteristisk og lethed og slottet, der er en tung bygning, men med mange finesser, der er ført ud i teltet. Teltet påvirker derfor ikke det eksisterende hus, og ændrer heller ikke ved husets udseende, men fremhæver dets dynamik. Som følge af det svungne ved teltet ændres oplevelsen af slottet ikke.

Landskabet påvirkes heller ikke af teltet. Når man går i parken tænker man fortsat, at slottet er et flot hus. Man ser på helheden. Teltet kompromitterer ikke landskabet.

De øvrige bygninger, som han har nævnt i sin sidste artikel, er vist ikke fredede bygninger, men de har høj bevaringsværdi. Der er tradition for, at man på store bygninger laver fortovscafeer.

Det er hans opfattelse, at E, som han citerer i sin første udtalelse, "rammer det helt præcist". Udviklingen skal fortsætte, men de fredede ejendomme skal bevare deres identitet og karakter.

Søren Vadstrup har forklaret, at han kan vedstå indholdet af sin skønserklæring af 19. november 2019. Han er uddannet restaureringsarkitekt. Han er underviser på Kunstakademiets Arkitektskole og Center for Bygningsbevaring. Han har været skønsmand for Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed i mange år.

Kokkedal Slot er udtryk for den historicistiske periode, som indeholder alle stilarter, og ofte er blandet. Det samme gælder teltet. Det er også blandet stilart.

Terrassen er tidligere blevet udvidet, så den kan benyttes til udeservering. Den er lavet større end normalt ved tilsvarende bygninger, da der er tale om en restaurant. Der var tidligere parasoller på terrassen, hvilket giver et lettere og finere udtryk end teltet, der er en mere permanent ting, der kan klare regnvejr. Da teltet til dels er lavet af stof, er det imidlertid mindre "teltagtigt" end andre festtelte.

Det er hans opfattelse, at teltet ikke udgør et fremmedelement, da det signalerer, at det ikke er en permanent installation og kan fjernes. Hvis overdækningen

var lavet i stål og glas ville den være mere kompromitterende, da den ikke ville kunne fjernes. Han synes, at teltet passer ind, og ikke ændrer på oplevelsen af slottet. Det er meget usædvanligt at lave et telt til en bygning, da det ikke holder så længe.

Teltet passer ind i landskabet, men det taber dog noget i kvaliteten, når man kommer tættere på, da det tæt på virker lidt overdrevent.

Fredningsmyndighederne skal efter hans opfattelse sørge for, at ejendommen kan anvendes til det formål, som ejeren ønsker – som i dette tilfælde er at drive hotel og restaurant - men det skal ske uden, at ejendommen ødelægges. Det opfyldes ved teltet, som ovenikøbet kan fjernes.

Parternes synspunkter

Kokkedal Slot ApS har i sit påstandsdokument anført følgende:

" ...

2. Anbringender

2.1 Om sagens genstand

Denne sag vedrører en prøvelse af Miljø- og Fødevareklagenævnets (herefter "Nævnet") afgørelse af 10. juli 2018 (bilag 1) om lovliggørende dispensation til en teltbygning til Kokkedal Slot, hvorved Nævnet ændrede Fredningsnævnets for Nordsjællands afgørelse af 30. april 2017 (bilag 2).

Teltbygningen blev opført for at udvikle hotel- og restaurantvirksomheden, som drives af Sagsøgerne.

Sagen drejer sig overordnet om, hvorvidt den af Sagsøgerne opførte teltbygning er opført i strid med Fredningskendelsens (bilag 16) formål.

2.2 Overordnet

Det i stævningen af 7. januar 2019, replikken af 11. marts 2019 og i processkrift 2 af 2. marts 2020 anførte fastholdes.

Det gøres overordnet gældende, at Nævnets afgørelse af 10. juli 2018 i sag NMK-522-00387 lider af sådanne retlige mangler af så væsentlig karakter, at afgørelsen skal tilsidesættes som ugyldig, idet der ikke foreligger omstændigheder, som er egnet til at opretholde afgørelsen som gyldig.

De foreliggende mangler ved afgørelsen indebærer, at der ingen grundlag er for at retten udviser tilbageholdenhed i prøvelsen af Nævnets afgørelse, og den fremlagte dokumentation, herunder det tilvejebragte syn og skøn, dokumenterer, at Nævnets afgørelse er forkert og skal tilsidesættes som ugyldig.

Det bemærkes i den forbindelse, at skønsmanden i sin helhed har tiltrådt ^C, arkitekt MAA, vurdering (bilag 23). De sagkyndiges professionelle vurderinger bør tillægges afgørende i vægt i denne sag hvorved bemærkes, at Skønsmanden er arkitekt MAA med kompetencer inden for bl.a. bygningsrestaureringer samt fredede og bevaringsværdige bygninger, jf. bilag 27.

2.3 Fredningskendelsens formål

Det gøres gældende, at Nævnet i sin kendelse har fejlfortolket formålet i Fredningskendelsen, og at denne fortolkning er i strid med de formål, der angives. Som følge heraf, er afgørelsen ugyldig.

Det gøres gældende, at teltbygningen ikke er opført i strid med Fredningskendelsens formål. Til støtte for den nedlagte påstand henvises der til Fredningskendelsens formål (bilag 16, side 6), hvoraf det fremgår, at:

"Formålet med nærværende fredning er at bevare landskabet omkring Kokkedal således, at området til stadighed kan bevares og tillige udbygges med hensyn til naturvidenskabelige værdier, herunder [. . .] med hensyn til de med en landskabsbevare/se forenelig rekreativ anvendelse af de fredede arealer' (understreget her)."

Af Nævnets afgørelse fremgår det, at "[e]t enigt [Nævn] finder, at opførelsen af den ansøgte teltilbygning i direkte tilknytning til slottet, ikke i sig selv er i strid med fredningens formål." Da Nævnet indledningsvis har konkluderet, at teltbygningen ikke er i strid med Fredningskendelsens formål, har Nævnet undladt at tage stilling til Fredningskendelsens formålsbestemmelse i sin efterfølgende vurdering. I stedet har Nævnet alene lagt vægt på, at teltbygningen påvirker oplevelsen af slotsbygningen og det omkringliggende landskab på sådan en måde, der ikke er i overensstemmelse med fredningen eller bestemmelserne i Fredningskendelsen.

Nævnet anfører i svarskriftet på side 3-4, at Sagsøgernes stævning må forstås således, at det er Sagsøgernes opfattelse, at det ikke er fredningens formål at bevare slotsbygningen. Dette bestrides, idet Sagsøgerne alene har angivet, at bevarelse af slotsbygningen ikke er hovedformålet

med fredningen. Sagsøgerne er enig med Nævnet i, at slotsbygningen er en del af fredningens formål, men bestrider Nævnets vurdering af slotsbygningens betydning for afvejningen, herunder særligt at det er påvirkningen af slotsbygningen, der skal være genstand for hovedvurderingen i sagen.

Som det fremgår af kortudskrifterne i bilag 11, side 2, og bilag A, optager de grønne arealer langt størstedelen af fredningsområdet, og Ejendommens slotsbygning udgør en meget begrænset del af området. I vurderingen kan det derfor ikke ses bort fra dette forhold. Det gøres gældende, at det faktum, at slotsbygningen udgør en meget ubetydelig del af fredningens areal, burde have været inddraget i vurderingen.

Det bekræftes af formålsbestemmelsen i Fredningskendelsen, som ikke fremhæver bevarelse af slotsbygningen som et særskilt formål. I stedet fremgår det, at formålet er bevarelse af landskabet med hensyn til naturvidenskabelige værdier. Derfor er Sagsøgerne uforstående for, at Nævnet har lagt vægt på, at bygninger i fredningsområdet er særligt fremhævet i Fredningskendelsen.

Det bemærkes, at bestemmelser om bygninger i denne type kendelse ikke er usædvanligt. Herudover indgår bygninger ikke i Fredningskendelsens formål anført under pkt. A, men i de øvrige bestemmelser anført i pkt. B-G. Disse punkter må i overensstemmelse med sædvanlige fortolkningsregler skulle fortolkes i lyset af formålsbestemmelsen i pkt. A. De bygningsmæssige begrænsninger, der følger af pkt. B (bilag 16, side 8), skal blot sikre, at formålet med fredningen opfyldes, og er ikke udtryk for forhold, der skal tillægges særlig vægt.

I formålsbestemmelsen i pkt. A fremgår det, at de på området opførte bygninger, alene kan benyttes til nærmere afgrænsede formål. Dette afsnit må forstås således, at man ved udarbejdelse af fredningen har ønsket at begrænse anvendelsen af bygningerne, så det ikke ville påvirke fredningens hovedformål som anført i pkt. A: naturen omkring slottet, og ikke helt generelt sætte en begrænsning for bygningens anvendelsesmuligheder.

Det indebærer desuden, at Fredningskendelsens øvrige bestemmelser i pkt. B-G bør fortolkes i lyset af Fredningskendelsens hovedformål. Det bevirker, at Nævnet i vurderingen også skulle have inddraget spørgsmålet om, i hvilket omfang teltbygningen påvirker bevaringen af områdets grønne arealer. Det har Nævnet imidlertid undladt at gøre, hvilket gør afgørelsen fejlbehæftet.

På baggrund af det ovenfor anførte gøres det derfor gældende, at muligheden for dispensation skal vurderes i forhold til formålsbestemmelsen i Fredningskendelsen, hvilket i dette tilfælde er at bevare det omkringliggende landskab og de naturvidenskabelige værdier, der knytter sig hertil. Når Nævnet ikke har inddraget teltskygningens påvirkning af de grønne arealer i sin vurdering, men alene taget stilling til teltskygningens påvirkning på Ejendommens slotsbygning, er afgørelsen truffet på et urigtigt grundlag, hvilket er en væsentlig mangel ved afgørelsen, hvorfor afgørelsen er ugyldig.

Nævnet gør gældende, at Nævnet har foretaget den nødvendige afvejning, og at der alene er inddraget saglige og lovlige kriterier i vurderingen. Det bestrides, at Nævnet har inddraget alle saglige og lovlige kriterier i afvejningen, når de har undladt at inddrage formålsbestemmelsen og dens betydning. Nævnet har i afgørelsen heller ikke taget stilling til, hvordan teltskygningen påvirker oplevelsen af området. Nævnet har i svarskriftet på side 9 anført følgende:

"Nævnet har ved afgørelsen af, at der ikke bør meddeles dispensation til teltskygningen, med rette lagt vægt på, at teltskygningen påvirker oplevelsen af Kokkedal Slot og landskabet omkring slottet på en måde, der ikke er i overensstemmelse med hensigten med fredningen eller med fredningsbestemmelserne. Teltskygningen fremstår som et fremmedelement, der ændrer slottets udseende, og som opleves som kompromitterende i forhold til slottet og de øvrige bygninger på slotsområdet" (understreget her).

Det følger modsætningsvis heraf, at Nævnet i sin vurdering ikke har lagt vægt på, hvordan teltskygningen påvirker områdets landskab. Nævnet har, med urette, alene beskrevet påvirkningen i forhold til øvrige bygninger. Desuden har Nævnet ikke fremkommet med yderligere bemærkninger til begrundelse for, hvordan teltskygningen påvirker de omkringliggende grønne arealer.

Nævnet har i stedet lagt vægt på, at teltskygningen udgør et "fremmedelement" i forhold til slotsbygningen. Sagsøgerne bestrider, at teltskygningen har en sådan udformning, at den fremstår som fremmed i relation til slotsbygningen. Sagsøgerne gør derimod gældende, at teltskygningen falder naturligt ind i overensstemmelse med slotsbygningens arkitektoniske stil, hvilket skønsmanden fuldt ud har tilsluttet sig i skønsrapporten. Skønsmanden har til spørgsmålet om, hvordan teltskygningen påvirker indtrykket af slotsbygningen (spørgsmål 4) således udtalt følgende bl.a.:

”En teltbygning er afgjort det rette og naturlige valg til en overdækket terrasse på dette sted. Både konstruktionen og designet virker også enkelt og naturligt, selvom man også kunne have valgt en mere moderne udformning” (understreget her).

Skønsmanden bekræfter derved Sagsøgerne i, at Sagsøgerne har foretaget det rette og mest hensigtsmæssige valg ved overdækning af terrassen. Skønsmanden udtrykker endvidere, at der endda kunne have været foretaget et mere moderne valg, der stadig ville have passeret naturligt ind med bygningens arkitektoniske stil. Dette må tolkes som et udtryk for, at slotsbygningen i sig selv fremtræder som ny og moderne, hvilket hænger sammen med, at slotsbygningen blev restaureret for 12 år siden.

Sagsøger gør gældende, at såfremt Nævnet havde tillagt Fredningskendelsens formålsbestemmelse tilstrækkelig vægt i vurderingen, ville Nævnet have nået til et andet resultat. Bevisførelsen viser tydeligt, at de grønne arealer påvirkes minimalt af den opførte teltbygning. Det bekræftes bl.a. af den af Nævnet fremlagte udtalelse fra Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (nu: Miljøstyrelsen) (bilag 8), hvori det vurderes, at opførelsen ikke har medført beskadigelse eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Nævnet har således ikke forholdt sig til formålsbestemmelsen i Fredningskendelsen i sin vurdering af, hvorvidt teltbygningen strider mod dette formål, men alene til Fredningskendelsens øvrige bestemmelser. Da alle relevante hensyn ikke er inddraget i Nævnets vurdering, er vurderingen ikke foretaget på det rette grundlag, og afgørelsen er derfor ugyldig.

2.3 Teltbygningen medfører ikke væsentlige ændringer i slotsbygningens fremtræden.

Sagsøgerne gør subsidiært gældende, at teltbygningen ikke medfører væsentlige ændringer i slotsbygningens fremtræden eller oplevelsen af området, hvorfor Nævnets afgørelse også af den grund er ugyldig.

Ifølge Fredningskendelsen pkt. B (bilag 16, side 8) kan der med Fredningsnævnets tilladelse foretages ombygninger og mindre tilbygninger på Ejendommen, så længe eksisterende bygninger i videst muligt omfang bevarer deres ydre. Det gøres gældende, at teltbygningen ikke påvirker Ejendommens slotsbygning på en sådan måde, at det medfører væsentlige ændringer i slotsbygningens fremtræden, idet teltbygningen

ikke i væsentlig grad formindsker eller ændrer ved slotsbygningens udseende. Dette bekræftes både af arkitekt ^C (bilag 23) og skønsmanden, der til spørgsmål 4 anfører, at: *"Teltbygningen indgår også naturligt i hovedbygningens strenge symmetri, da den dels ligger lige i symmetriaksen, dels selv er symmetrisk"*.

Teltbygningen har en lav højde og begrænset bredde, hvilket bevirker, at hele slotsbygningen stadig er synlig, herunder facader, dekor og gavle. Herudover har der tidligere været opsat parasoller, der har tjent til overdækning af slotsbygningens terrasse. Teltbygningens udformning i forhold til størrelse og højde svarer i store træk til parasollernes størrelse, og derfor fremstår slotsbygningen i høj grad som uændret i forhold til tidligere.

Endvidere skal teltbygningen ses som en forbedring og en mere naturlig løsning for terrassen i forhold til de tidligere opstillede parasoller. Ved at opføre teltbygningen har Sagsøgerne formået at bevare slotsbygningens arkitektoniske udtryk på en måde, der ikke var tilfældet med parasollerne. Teltbygningen er blevet valgt ud fra dets designmæssige egenskaber, så det på bedst mulig måde kan forenes med slotsbygningens øvrige arkitektur.

Teltbygningen er ikke en permanent konstruktion, og har derfor heller ikke nogen indvirkning på slotsbygningens tilstand. Teltbygningen kan uden videre besvær nedtages af ejerne og kan derfor ikke anses som værende et indgreb på selve slotsbygningen. Denne betragtning synes Skønsmanden at være enig i, når han til svar på spørgsmål 3 har anført, at han ikke vil betagte opførelsen som beskadigelse på facaden, da den meget enkelt kan reableres, uden at dette kan ses i fremtiden.

Dette bekræftes af arkitekt ^C (bilag 23), som har anført, at der ikke er foretaget destruktiv indgriben i slotsbygningen og at karakteren af teltbygningen er bygget og fremtræder temporær. ^C anfører herudover, at teltbygningen med dets detaljer opfattes som en styrkelse af slotsbygningens arkitektoniske udtryk.

Skønsmanden har ligeledes udtalt, at teltbygningen og dens indpasning i helheden fremstår som meget tidstypisk for (1866) og flot i sin helhed. Nævnets vurdering fremstår derfor som urigtig.

Nævnet har hverken i svarskriftet eller duplikken formået et redegør for, hvordan teltbygningen påvirker slotsbygningen eller oplevelsen af området på en væsentlig måde. Nævnet gør derimod gældende (dup-

likken, side 2), at hverken Sagsøgernes opfattelse eller skønsmandens vurdering kan føre til en tilsidesættelse af Nævnets afgørelse.

Dette bestrides, idet både Skønsmandens og arkitekt ^C (bilag 23) professionelle vurderinger viser, at Nævnet ikke har tillagt de for sagen væsentlige elementer tilstrækkelig vægt og derfor ikke har foretaget en korrekt vurdering. Derimod viser udtalelsen fra arkitekt ^C, Skønsmandens vurdering, Fredningsnævnets afgørelse (bilag 2) samt Hørsholm Kommunes kommunalbestyrelse på mødet den 26. september 2016 (bilag 24), at der ikke er sådanne forhold ved teltbygningen eller dens opsætning, som påvirker slotsbygningen eller Ejendommen på en sådan måde, at der ikke skal meddeles lovliggørende dispensation.

Nævnet anfører i svarskriftet på side 5, at der ved reovering af slotsbygningen i 2006 blev taget endelig stilling til antallet af bygninger, bygningernes udseende, placering og omfang. Sagsøgerne bestrider, at en dispensation fra fredningsnævnet i 2006 (bilag 20) indebærer, at der fremover ikke kan gives yderligere dispensationer til reovering og anden bebyggelse på Ejendommen. Dispensationsmuligheden er ikke begrænset til alene at kunne bruges én gang således, at efterfølgende reovering- eller udviklingsbehov af Ejendommen ikke kan foretages. En fredning skal derimod sikre, at udviklingen af slotsbygningen sker i overensstemmelse med dens historiske værdier. Det gøres derfor gældende, at dispensationsmuligheden kan udnyttes, så længe der er mulighed herfor i gældende lovgivning.

Herudover ligger det i kernen af hotel- og konferencevirksomhed, at der løbende opstår behov for nytænkning og udvidelse af forretningsmulighederne. Fredningsnævnet fremhæver også i sin afgørelse fra 2006 (bilag 20, side 2), at slottet ombygges til hotel- og konferencevirksomhed. Såfremt dispensationen skal anses for endelig, vil det indebære en fastlåsning af virksomhedens udviklingsmuligheder.

Nævnet har i svarskriftet på side 5 bestridt, at en endelig dispensation vil føre til en fastlåsning af udviklingsmulighederne med henvisning til, at etableringen af teltbygningen ikke har ført til en forøgelse af restaurantens kapacitet i nævneværdigt omfang og at teltet kun kan benyttes 6-8 måneder om året.

I den forbindelse skal det bemærkes, at udvikling af virksomhedens drift og forretningsmuligheder ikke alene skal vurderes på baggrund af kapaciteten eller perioden, hvori teltbygningen kan benyttes. Ved etableringen af teltbygningen har virksomheden mulighed for at tilbyde si-

ne gæster et nyt koncept, hvor de har mulighed for at komme tættere på naturen. Herudover udstrækkes den periode på året, hvor restauranten serverer på terrassen.

Nævnet har endda i sin afgørelse (bilag 1) fremhævet, at det er en væsentlig del af fredningen at sikre, at slottet anvendes i overensstemmelse med fredningen. Af formålsbestemmelsen i Fredningskendelsen fremgår det, at bygningerne tillades anvendt til restaurations- og hotelvirksomhed.

Etableringen af teltbygningen har imidlertid ført til nye udviklingsmuligheder for virksomheden og samtidigt bidraget til en øget oplevelsesværdi for virksomhedens gæster. Denne og lignende fremtidige udviklingsmuligheder ville ikke være mulige, såfremt dispensationen fra 2006 (bilag 20) skal anses for endelig og derved afskære muligheden for at opnå yderligere dispensationer.

Hertil bemærkes det, at der siden Hørsholms Kommunes erhvervelse af slottet i 1963 (bilag 7) har været et generelt politisk ønske om at genopbygge, modernisere og udvikle Ejendommen. Dette fremgår bl.a. af de talrige dispensationer til fredningen (bilag 2, 18, 20, 21 og 22) og af Fredningskendelsens formål (bilag 16, side 7 og 8), som netop giver mulighed for at drive restaurations- og hotelvirksomhed. Det samme kan ses i bilag 8, hvor Hørsholms Kommune udtrykker et ønske om, at de nye ejere skulle renovere og videreudvikle slottet.

Nævnet udtrykker i svarskriftet på side 5, at de tidligere dispensationer (bilag 20, 21 og 22) og Hørsholm Kommunes positive udtalelse om teltbygningen (bilag 24) ikke kan føre til, at Sagsøgerne har krav på dispensationen, men hertil bemærkes, at de tidligere dispensationer og Hørsholm Kommunes ønske vidner om et generelt ønske om, at virksomheden skal have fortsat mulighed for at udvikle sin virksomhed, og at dette bør tages i betragtning ved vurderingen af, hvorvidt der skal tildeles en dispensation.

..."

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i sit påstandsdokument anført følgende:

" ...

3.1 Overordnede anbringender

Til støtte for den nedlagte påstand om frifindelse gøres det overordnet gældende, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er lovlige og gyldige. Afgørelsen er ikke truffet på et mangelfuldt eller fejlagtigt

grundlag, og den er ikke behæftet med mangler, som kan føre til, at retten kan tilsidesætte afgørelsen som ugyldig.

Afgørelsen er truffet af Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1, har behandlet sagen i den læge afdeling, jf. §§ 1 og 3, stk. 1, nr. 9, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Afgørelsen er endvidere truffet på baggrund af en konkret skønsmæssig afvejning, og nævnet har ved afgørelsen inddraget alle de relevante hensyn i sagen.

Det bemærkes, at nævnets afgørelse desuden er truffet efter besigtigelse, og at Miljø- og Fødevareklagenævnet må anses for sagkyndigt til at vurdere fredningssager.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan Fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

Det gøres gældende, at Miljø- og Fødevareklagenævnet med rette – efter en samlet vurdering – har ændret Fredningsnævnet for Nordsjællands afgørelse til et afslag på dispensation.

Nævnet har ved afgørelsen af, at der ikke bør meddeles dispensation til teltbygningen, med rette lagt vægt på, at tilbygningen påvirker oplevelsen af Kokkedal Slot og landskabet omkring slottet på en måde, der ikke er i overensstemmelse med hensigten med fredningen eller med fredningsbestemmelserne. Telt-tilbygningen fremstår som et fremmedelement, der ændrer slottets udseende, og som opleves som kompromitterende i forhold til slottet og de øvrige bygninger på slotsområdet. Det bemærkes, at naturbeskyttelsesloven også varetager kulturhistoriske, herunder arkitektoniske, hensyn, jf. naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 2, nr. 2.

Nævnet har endvidere med rette tillagt det vægt, at Fredningsnævnet i forbindelse med sagen om renovering og udbygning af bygningerne på slotsområdet i 2006 tog stilling til et samlet projekt med det formål at ombygge og indrette bygningerne til den nuværende anvendelse og drift.

Dispensation til den ansøgte udvidelse af slottet vil desuden kunne medføre præcedensvirkning i forhold til fremtidige ansøgninger om opførelse af tilbygninger og lignende indretninger på slotsområdet.

Der er ikke under sagen fremkommet væsentlige nye oplysninger af betydning for sagen, og sagsøgerne har således ikke godtgjort – heller ikke ved det gennemførte syn og skøn – at nævnets skønsmæssige afgørelse skulle være åbenbart urimelig eller forkert. Der er således intet grundlag for at tilsidesætte nævnets skønsmæssige afgørelse.

Til sagsøgernes anbringender bemærkes endvidere følgende:

3.2 Fredningskendelsens formål

Nævnet bestrider sagsøgernes opfattelse af, at nævnet ved afgørelsen skulle have fejlfortolket Fredningskendelsens formål. Det er tværtimod korrekt, når nævnet (bilag 1, side 13) lægger vægt på, at tilbygningen påvirker oplevelsen af Kokkedal Slot og landskabet omkring slottet på en måde, der ikke er i overensstemmelse med hensigten med fredningen og med fredningsbestemmelserne.

Det bemærkes, at det i sagen er ubestridt, at fredningen tillige omfatter slotsbygningen, og det gøres gældende, at det ikke kan tillægges en selvstændig betydning ved administrationen af naturbeskyttelseslovens dispensationsbeføjelse, at selve bygningsmassen optager et mindre areal end de omkringliggende grønne arealer. Det må tværtimod netop tillægges betydning ved afgørelsen af, om der kan meddeles dispensation, at også bygninger i fredningsområdet er særligt fremhævet i fredningskendelsen (jf. bilag 16, side 7 og 8).

Sagsøgernes henvisning til bilag 17, der er en udskrift fra Danmarks Naturfredningsforenings hjemmeside, dateret den 18. oktober 2018, ændrer ikke herpå. Bilaget, der summarisk omtaler Kokkedal fredningen, er ikke udtryk for, at fredningens formål – og den efterfølgende administration af dispensationsbeføjelsen – skal forstås som anført af sagsøgerne. Fredningsbestemmelserne bestemmer derimod eksplicit, at de eksisterende bygninger i videst muligt omfang skal bevares i deres ydre, og at der ikke må opstilles skure eller andre let flyttelige indretninger, heller ikke telte. Det bemærkes til bilag 17 endvidere, at det netop er Danmarks Naturfredningsforening, der har påklaget Fredningsnævnets dispensation til nævnet, jf. bilag 1, side 2.

Det fremgår desuden af bilag B, udtalelse af 23. november 2016 fra Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (nu: Miljøstyrelsen), samt bilag 19, Overfredningsnævnets afgørelse af 19. november 1987, at de bygningsmæssige begrænsninger er tillagt væsentlig betydning i forbindelse med fredningen og dennes formål.

Det bestrides, at Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke har inddraget alle relevante hensyn i afvejningen af, hvorvidt der bør meddeles dispensation eller ej. At sagsøgerne er uenige i nævnets afgørelse, kan ikke føre til afgørelsens ugyldighed.

3.3 Sagsøgernes øvrige anbringender

Sagsøgerne gør subsidiært gældende, at teltbygningen ikke medfører væsentlige ændringer af bygningen, og at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse også af denne grund er ugyldig. Der henvises i den forbindelse til en af sagsøgerne ensidigt indhentet arkitektudtalelse (bilag 23).

Nævnet er ikke enig i denne opfattelse, jf. i det hele nævnets afgørelse af 10. juli 2018 (bilag 1), og det kan ikke ændre herpå, at der efter sagsøgernes opfattelse er tale om en "forbedring" i forhold til tidligere opstillede parasoller på terrassen.

Det forhold, at der gennem tiden er meddelt flere dispensationer fra fredningen, jf. bl.a. bilag 20, 21 og 22, eller at Hørsholm Kommune tidligere har udtalt sig positivt om teltbygningens bibeholdelse, jf. bilag 24, kan heller ikke føre til, at sagsøgerne nu har krav på dispensation som ansøgt. Det må tværtimod lægges til grund, at der ved behandling af sagen i 2006 (renovering af slottet og meddelelse af flere dispensationer) er taget endelig stilling til antallet af bygninger, bygningernes udseende, placering og omfang. Endvidere skal det fremhæves, at ingen af Fredningsnævnets forudgående afgørelser om dispensation til ombygning mv. har været behandlet af Miljø- og Fødevareklagenævnet eller tidligere klagenævn.

Nævnet bestrider endvidere sagsøgernes synspunkt om, at der med nævnets afslag på lovliggørende dispensation sker en fastlåsning af ejendommens drift/udviklingsmuligheder. Det bemærkes, at det af sagsøgerne er oplyst, at der med den ansøgte teltbygning ikke sker en forøgelse af restaurantens kapacitet i nævneværdigt omfang, og at slottets gæster hidtil har kunnet benytte terrassen under flere store parasoller.

Det af sagsøgerne anførte om teltbygningens anvendelse, udseende samt påvirkning af bygningen og omgivelserne (ifølge sagsøgernes arkitekter) udgør desuden ikke nye oplysninger i forhold til nævnets afgørelse. Nævnets afgørelse er således ikke truffet på et utilstrækkeligt eller mangelfuldt grundlag og der er heller ikke på denne baggrund noget grundlag for at tilsidesætte afgørelsen.

3.4 Det gennemførte syn og skøn

Det gøres gældende, at der ikke ved det gennemførte syn og skøn er tilvejebragt et grundlag, som kan føre til rettens tilsidesættelse af nævnets afgørelse.

For det første udgør syn og skøn ikke et tilstrækkeligt grundlag for, at retten kan tilsidesætte nævnets afgørelse. Hverken sagsøgernes opfattelse eller skønsmandens vurdering af den etablerede teltbygning er forhold, som efter praksis kan føre til en tilsidesættelse af en skønsmæssig afgørelse.

I sager om prøvelse af Miljø- og Fødevareklagenævnets skønsmæssige afgørelser af, om der skal dispenseres fra en fredning efter naturbeskyttelsesloven, skal domstolsprøvelsen være tilbageholdende, da det i naturbeskyttelsesloven er overladt til Miljø- og Fødevareklagenævnet, med nævnets særlige sammensætning, at skønne over, hvorvidt der skal dispenseres fra en fredning.

Det gøres gældende, at det alene er i de tilfælde, hvor det godtgøres, at den skønsmæssige afgørelse overskrider rammerne for det lovlige skøn, eller hvor det (helt undtagelsesvist) godtgøres, at afgørelsen er åbenbar urimelig, at afgørelsen kan tilsidesættes.

Det er der ikke tale om i denne sag, og det gøres gældende, at det kan lægges til grund ved sagens afgørelse, at nævnet har foretaget den nødvendige afvejning af modstående hensyn til sagsøgerne, og at der alene er inddraget saglige og lovlige kriterier i overensstemmelse med den konkrete fredning.

For det andet udgør det gennemførte syn og skøn heller ikke efter sit indhold det fornødne grundlag for, at retten kan tilsidesætte nævnets afgørelse.

Det bemærkes navnlig, at skønsmandens udtalelse om, at teltbygningen er "det rette og naturlige valg til en overdækket terrasse på dette sted" forudsætter, at der skal etableres en tilbygning i form af en overdækket terrasse. Nævnets udgangspunkt er derimod, at ny bebyggelse forudsætter dispensation, og det er herefter en konkret vurdering, om den opførte tilbygning skal tillades. Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke i nærværende sag vurderet alternative forslag til tilbygninger, og det går ud over rammerne for retssagen, om en anden tilbygning vil kunne tillades.

Ved gennemlæsning af skønsmandens besvarelse af spørgsmål 2 og 4 kan det desuden konstateres, at der ikke er støtte for sagsøgernes opfattelse af, at teltilbygningen "ikke udgør et fremmedelement", jf. vurderingen i Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse (bilag 1, side 13). Det gøres gældende, at der heller ikke er grundlag for at tilsidesætte Miljø- og Fødevarerklagenævnets vurdering af, at tilbygningen påvirker slottet og landskabet på en måde, som ikke er i overensstemmelse med hensigten med fredningen eller med fredningsbestemmelserne.
 ..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Retten begrundelse og resultat

Denne sag drejer sig om en prøvelse af Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 10. juli 2018. Det fremgår af afgørelsen, at samtlige nævnets medlemmer finder, at den teltilbygning, som er opført på sydsiden af Kokkedal Slot, ikke i sig selv er i strid med formålet med fredningen af 21. december 1977. Retten skal derfor alene vurdere nævnets afgørelse om, hvorvidt der skal meddeles en lovliggørende dispensation til den opførte teltilbygning.

Efter bevisførelsen finder retten, at sagsøgerne ikke har godtgjort, at der er grundlag for at tilsidesætte nævnets flertals afgørelse om, at der ikke bør meddeles dispensation fra fredningen til at beholde den opførte teltilbygning.

Retten finder det således ikke godtgjort, at nævnets flertal har inddraget andre end saglige og lovlige hensyn i dets afgørelse.

Retten bemærker i den forbindelse, at det udtrykkeligt fremgår af fredningsbestemmelserne i Fredningsnævnets kendelse af 21. december 1977, at de eksisterende bygninger beliggende i området i videst muligt omfang skal bevares i deres ydre. Retten finder på denne baggrund, at det ikke kan anses for et ulovligt eller urigtigt kriterium at inddrage selve slottet og dets udseende i vurderingen.

Retten finder videre, at der ikke i øvrigt er grundlag for at tilsidesætte nævnets skønsmæssige vurdering af, om der skal meddeles lovliggørende dispensation til teltilbygningen, herunder nævnets vurdering af, at teltilbygningen fremstår som et fremmedelement, der ændrer slottets udseende, og som opleves som kompromitterende i forhold til slottet og de øvrige bygninger på slotsområdet.

Retten har herved lagt vægt på, at nævnets flertal med sin særlige sammensætning har truffet afgørelsen efter besigtigelse af slottet og teltilbygningen, og at

nævnet var bekendt med de foreliggende udtalelser fra arkitekt C
og D .

Retten finder, at skønsmandens udtalelse ikke kan føre til et andet resultat allerede fordi, at skønsmanden i sin erklæring synes at forudsætte, at der skal være en overdækket terrasse.

Miljø- og Fødevarenævnets påstand om frifindelse tages derfor til følge.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat således, at sagsøgerne til passende dækning af sagsøgtens advokatudgifter skal betale 40.000 kr. Retten har ved fastsættelse af beløbet lagt vægt på, at der i forbindelse med hovedforhandlingen har været besigtigelse af Kokkedal Slot.

Derudover skal sagsøgerne endeligt afholde udgifterne til skønsmanden med i alt 30.000 kr. samt betale skønsmanden 1.875 kr. i honorar for hans møde i retten. Retten har herved lagt vægt på, at skønserklæringen har været uden betydning for sagens afgørelse.

THI KENDES FOR RET:

Miljø- og Fødevareklagenævnet frifindes.

Kokkedal Slot ApS, A A/S og B
A/S skal til Miljø- og Fødevareklagenævnet betale sagsomkostninger med 40.000 kr.

Kokkedal Slot ApS, A A/S og B
A/S skal betale yderligere 1.875 kr. til skønsmand Søren Vadstrup.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

ØSTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 21. april 2022

Sag BS-47106/2020-OLR
(3. afdeling)

F

(advokat Jacob Caroc Claus Schall Holberg)

og

A A/S

(advokat Jacob Caroc Claus Schall Holberg)

og

B A/S

(advokat Jacob Caroc Claus Schall Holberg)

mod

Miljø- og Fødevareklagenævnet
(advokat Louise Solvang Rasmussen)

Københavns Byret har den 4. november 2020 afsagt dom i 1. instans (sag BS-624/2019-KBH).

Landsdommerne Bo Østergaard, Bodil Dalgaard Hammer og Lene Christina Conrad (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanterne, F ApS, A A/S og B A/S, har nedlagt påstand om, at Miljø- og

Fødevarerklagenævnet tilpligtes at anerkende, at den af Miljø- og Fødevarerklagenævnet afsagte afgørelse af 10. juli 2018 i sag NMK-522-00387 er ugyldig.

Indstævnte, Miljø- og Fødevarerklagenævnet, har påstået dommen stadfæstet.

Forklaringer

Skønsmand Søren Vadstrup har afgivet supplerende forklaring.

Søren Vadstrup har forklaret, at der i mange år har været set ned på historicismen, fordi den gentager tidligere stilarter og ikke er noget i sig selv. Dette har nu ændret sig, idet historicismen i dag findes mere interessant.

Efter hans opfattelse er det en rigtig løsning at etablere en reversibel overdækning som sket, men det pæneste ville være at undlade at etablere en overdækning.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Sagen angår gyldigheden af Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 10. juli 2018, hvorved nævnet meddelte afslag på lovliggørende dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til en teltilbygning på 165 m², der er opført på terrassen i direkte tilknytning til Kokkedal Slot.

Arealet er omfattet af Fredningsnævnet for Frederiksborg sydlige områdes kendelse af 21. december 1977 om fredning af Kokkedal-Sophienberg jorderne. Det fremgår af kendelsen, at formålet med fredningen er at bevare landskabet omkring Kokkedal Slot således, at området til stadighed kan bevares og tillige udbygges med hensyn til naturvidenskabelige værdier, herunder varetagelse af undervisningsmæssige interesser, og med hensyn til de med en landskabsbevarelse forenelig rekreativ anvendelse af de fredede arealer. Bygninger tillades anvendt til landbrugsmæssige formål, kulturelle formål, klub- og mødevirksomhed og med tilknytning hertil mindre restaurations- og hotelvirksomhed.

Af kendelsens pkt. B, der indeholder bestemmelser vedrørende bebyggelse m.v., fremgår, at de fredede arealer ikke må yderligere bebygges uden fredningsnævnets godkendelse, og at de eksisterende bygninger beliggende i det omhandlede område i videst muligt omfang skal bevares i deres ydre. Genopførelse samt ombygninger og mindre tilbygninger kan foretages med fredningsnævnets godkendelse. Endvidere fremgår, at der ikke må opstilles skure og andre letflyttelige indretninger af bygningsmæssig karakter og ej heller bl.a. telte.

Flertallet i Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved afgørelsen af 10. juli 2018 lagt vægt på, at teltilbygningen påvirker oplevelsen af Kokkedal Slot og landskabet omkring slottet på en måde, der ikke er i overensstemmelse med hensigten med fredningen eller fredningsbestemmelserne, og at teltilbygningen fremstår som et fremmedelement, der ændrer slottets udseende og opleves som kompromitterende i forhold til slottet og de øvrige bygninger. Flertallet har desuden tillagt det vægt, at fredningsnævnet i 2006 tog stilling til et samlet projekt med det formål at udbygge og indrette bygningerne til den nuværende anvendelse og drift, og at en dispensation vil kunne medføre præcedensvirkning.

Der er ikke grundlag for at fastslå, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse lider af retlige mangler, og der er ikke anført omstændigheder, som kan medføre, at nævnets skønmæssige afgørelse, hvorefter der ikke er fundet grundlag for at meddele lovliggørende dispensation til teltilbygningen, må tilsidesættes.

Landsretten stadfæster derfor byrettens dom.

Efter sagens udfald skal F ApS, A A/S og B A/S i sagsomkostninger for landsretten betale 40.000 kr. til Miljø- og Fødevareklagenævnet til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms. Der er ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens værdi og omfang.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal F ApS, A A/S og B A/S inden 14 dage betale 40.000 kr. til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.